

Title:

Hajtl, Ivan

Person type:

Osoba

History:

Ivan Hajtl (19.06.1918. - 04.05.2005.), filmski i kazališni glumac. Odličan tumač karakternih uloga i jedan od najpopularnijih jugoslavenskih komičara. Ostvario je veliki broj zapaženih uloga u kazalištu (preko 150 uloga), u mnogim filmovima, TV serijama, radio i TV dramama. Prve filmske uloge je odigrao početkom šezdesetih godina prošloga stoljeća i brzo se pokazao kao veoma pouzdan glumac. Glumio je redom u filmovima Izbiračica (1961.), Sveti pesak (1968.), Samrtno proleće (1973.), Hitler iz našeg sokaka (1975.), Zimovanje u Jakobsfeldu (1975.), Hajdučka vremena (1977.), Široko je lišće (1981.), Jevreji dolaze (1992.), kao i televizijske serije Filip na konju (1973.), Salaš u Malom Ritu (1976.), Velo misto (1981.) i Pop Ćira i pop Spira (1983.).

Place:

Novi Sad (Vojvodina)

Person legal status:

fizička osoba

Language:

Hrvatski

Writings:

Latinica

Status:

Aktivno

Time of action:

1918-2005 g.

Functions:

Glumac

Title:

Cindrić, Pavao

Person type:

Osoba

History:

Pavao Cindrić (Slavonski Brod, 01.07.1924. - Zagreb, 14.11.1998.), kazališni kritičar i publicist.

Osnovnu školu i gimnaziju završio u Zagrebu (1948.), glumačku školu u Novom Sadu (1951.), Višu pedagošku akademiju (1954.) te jugoslavistiku na Filozofskom fakultetu u Zagrebu (1958.). Od 1950. do 1954. glumac u Novom Sadu i Zagrebu, a potom lektor u HNK-u.

Place:

Novi Sad (Vojvodina)

Person legal status:

fizička osoba

Language:

Hrvatski

Writings:

Latinica

Status:

Aktivno

Time of action:

1924-1998 g.

Functions:

Vijestima, člancima, kritikama, feljtonima i biografijama iz područja kazališta, književnosti, jezika i kulturne povijesti od 1954. povremeno surađivao u publikacijama "Jezik" (1954. - 1956., 1961./1962.), "Kazališne vijesti", "Vjesnik", "Borba", "Kulturni radnik", "Književnik" (1961.), "Večernji list" i dr. Važniji su mu feljtoni "Nomadski život spomenika" i "Slamnati vijenci za njemačke glumce" ("Večernji list", 1980.), "Iz prošlosti Zagreba" ("Vikend", 1981.), "Gimnazija na Rooseveltovu trgu" ("Vjesnik", 1985.). Pisao je i TV scenarije. Skupio i objavio "Pjesme o Zagrebu" 1743. - 1964. (1965.) i njihovo prošireno izdanje "Pjesnici u Zagrebu" (1979.) te panoramu različitih podataka o Zagrebu pod naslovom "Grički milenij" (1965.).

Bio je glavni urednik "Enciklopedije HNK u Zagrebu" (1969.). Prevodio s ruskog, francuskog, njemačkog, slovenskog i makedonskog jezika.

Title:

Horvat, Branko

Person type:

Osoba

History:

Branko Horvat (Petrinja, 24.07.1928. - Krapinske Toplice, 18.12.2003.), ekonomist, političar i pedagog.

Gimnaziju završava u Požegi, gdje je tri godine uređivao gimnazijski zbornik 'Naše znanje'. Od 1941. sudjeluje u ilegalnom radu, a sa 1944. odlazi u partizane i sudjeluje u NOB-u. Studirao je tehniku, ekonomiju i filozofiju na Sveučilištu u Zagrebu, te je 1952. diplomirao, a 1955. doktorirao na Ekonomskom fakultetu. Doktorat stiže 1959. i na Sveučilištu u Manchesteru (Ujedinjeno Kraljevstvo), a specijalizirao je 1964-65. na Sveučilištu Harvard i Institutu za tehnologiju Massachusetts u SAD kao stipendist Fordove zaklade. Radio je kao asistent i znanstveni suradnik Instituta za naftu i Ekonomskog instituta u Zagrebu (1950. - 1955.), a od 1955. radi u Saveznom zavodu za privredno planiranje u Beogradu, u kojem je 1958. osnovao Odjel za ekonomska istraživanja i metodologiju planiranja. Taj odjel 1963. postaje Jugoslavenski institut za ekonomska istraživanja, a 1969. mijenja naziv u Institut ekonomskih nauka. Horvat je bio prvi direktor Instituta, sve do ostavke koju podnosi 1970. godine. Od 1962. radi kao izvanredni profesor Sveučilišta u Beogradu, a od 1975. redoviti je profesor na Fakultetu za vanjsku trgovinu u Zagrebu (od 1982. Ekonomski fakultet).

Predavao je ekonomsku analizu, političku ekonomiju socijalizma, privredno planiranje, ekonomsku teoriju i komparativne ekonomske sustave. Gostovao je na velikom broju sveučilišta diljem svijeta (SAD, Njemačka, Francuska, Češka, Čile, Tanzanija, Kanada, Kina...), te je ujedno održao predavanja i kraće tečajeve na osamdesetak instituta, akademija i sveučilišta u Europi, Sjevernoj i Latinskoj Americi, Africi i Aziji. Autor je tridesetak knjiga i više stotina članaka u domaćim i stranim znanstvenim časopisima i enciklopedijama. Djela su mu prevedena na sedamnaest jezika. Temeljna značajka Horvatovog znanstvenog rada je široko područje zanimanja. Počeo je s ekonomikom industrije nafte koju je analitički razvija s gledišta mikroekonomije i njezina društveno-ekonomskog značaja. Baveći se društvenim privrednim planiranjem sintetizirao je važna svjetska teorijska dostignuća. Dio rezultata tih istraživanja bila je ideja o centralnom investicijskom fondu kao načinu usmjeravanja privrednog razvoja i prijedlozi o financiranju razvoja nerazvijenih područja. Privredna recesija 1961. potaknula je Horvata na preorijentaciju s planskih na sistemska pitanja – analizu mehanizma i funkcioniranja privrednog sustava koja je vodila do uočavanja i utvrđivanja cikličnosti privrednih kretanja. Glavno mu je djelo "Politička ekonomija socijalizma" u kojem je predložio ekonomska, socijalna i politička rješenja. Inačica na engleskom jeziku proglašena je knjigom godine u SAD, a američki ekonomisti nominirali su ga 1983. na temelju te knjige za Nobelovu nagradu. Knjiga "Towards the theory of planned economy" potaknula je američki ekonomski časopis Economic Review da lansira termin "marksizam-horvatizam".

Horvat je prvi primijenio matematičke metode i druga sredstva moderne ekonomske analize u jugoslavenskoj ekonomiji. Bio je voditelj jugoslavenske delegacije na prvom zasjedanju Odbora UN-a za industrijski razvoj (1961.), te je pod njegovim predsjedništvom izrađen prijedlog da se osnuje UNIDO (Organizacija UN-a za industrijski razvoj). Bio je član velikog broja međunarodnih ekonomskih organizacija, udruženja i redakcija ekonomskih časopisa, te osnivač i predsjednik Međunarodnog udruženja za ekonomiku samoupravljanja. Bio je i osnivač i dugogodišnji urednik časopisa Ekonomska analiza, koji je kasnije promijenio naziv u Economic Analysis and Worker's Management. Sudjelovao je na velikom broju znanstvenih skupova u zemlji i inozemstvu. Radio je i kao ekonomski savjetnik predsjednika Saveznog izvršnog vijeća SFRJ, vlada Perua, Bangladeša, Brazila i predsjednika turske vlade.

Politički rad B. H. započinje kao omladinski rukovodilac Ujedinjenog

saveza antifašističke omladine Hrvatske u Požegi i član tamošnjeg odbora Narodne fronte. Na radnim akcijama 1945. - 1946. proveo je devet mjeseci. Na fakultetu postaje član SKOJ-a i KPJ. Na drugoj godini studija biva isključen iz Partije, no uskoro je rehabilitiran i članom ostaje do 1990. godine. Jedan je od osnivača Udruženja za jugoslavensku demokratsku inicijativu 1989., prvog nezavisnog političkog udruženja u SFRJ. Tijekom 1990. član je rukovodstva SKH-SDP i njegove "vlade u sjeni". Nakon što krajem 1990. napušta SDP, ponovno se politički angažira 1992. kao osnivač i predsjednik Socijaldemokratske unije, stranke nastale spajanjem Saveza reformista Hrvatske i Lige socijaldemokrata. Tu je dužnost obnašao do 1995., te ponovo u razdoblju 1998. - 2000. godine. Također je bio član Predsjedništva i Glavnog odbora društva "Josip Broz Tito" iz Zagreba. Znanstvena biografija B. H. objavljena je u desetak međunarodnih biografskih leksikona. Dobitnik je brojnih nagrada i priznanja, od kojih se ističu nagrada za najbolji rad iz statistike koju je dodijelilo Statističko društvo iz Manchestera (1958.); Nagrada 'Mijo Mirković' Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (1986.); zbornik u čast B. H. (2000.) i počasna titula profesora emeritusa Sveučilišta u Zagrebu (2003.).

Place:

Beograd

Person legal status:

fizička osoba

Language:

Hrvatski

Writings:

Latinica

Status:

Aktivno

Time of action:

1928-2003 g.

Functions:

Ekonomist, političar i pedagog

Title:

Jovanović, Toma

Person type:

Osoba

History:

Toma Jovanović (21.08.1929. - 09.06.2012.), srpski kazališni, televizijski i filmski glumac.

Place:

Novi Sad (Vojvodina)

Person legal status:

fizička osoba

Language:

Srpski

Status:

Aktivno

Time of action:

1929-2012 g.

Functions:

Glumac

Title:

Vranešević, Predrag

Person type:

Osoba

History:

Predrag Vranešević (27.05.1946. - 06.02.2022.), srpski glazbenik. Ugled stječe kao vođa novosadske rock-grupe Laboratorija zvuka. Zajedno s bratom, napisao glazbu za oko 15 igranih i oko 100 dokumentarnih filmova, kao i za brojne tv-programe i kazališne predstave. Za partituru dokumentarnog filma Zdravi ljudi za razonodu (1971.) nagrađen na festivalu u Beogradu, gdje je s bratom nagrađen za više filmova 1976. i 1981. godine.

Place:

Novi Sad (Vojvodina)

Person legal status:

fizička osoba

Language:

Srpski

Status:

Aktivno

Time of action:

1946-2022 g.

Functions:

Skladatelj

Title:

Ivatović, Branko

Person type:

Osoba

History:

Branko Ivatović (12.08.1926. - 25.02.1994.), filmski i televizijski snimatelj. Djeluje u jugoslavenskoj kinematografiji od 1947. do 1987. godine. Najčešće surađuje sa Žikom Mitrovićem (ukupno 6 igranih filmova), a s ostalim redateljima snima još 16 igranih filmova. Autor je fotografije u pedesetak kratkometražnih filmova, televizijskih serija i filmova. Snimatelj je i u koprodukcijama od kojih je najpoznatija Blago u Srebrnom jezeru (Harald Reinl, 1963.) iz serije o Winettou. Uz hrvatsku kinematografiju vežu ga filmovi Signali nad gradom (1960.) Žike Mitrovića, Sreća dolazi u 9 (1961.) Nikole Tanhofera, film zanimljiv po brojnim najčešće optičkim učincima, Sjenka slave (1962.) Vane Bjenjaša, Da li je umro dobar čovjek? (1962.) i Desant na Drvar (1963.) Fadila Hadžića. Za Vojdraga Berčića snima film Prvi splitski odred (1972.), za Veljka Bulajića film Čovjek koga treba ubiti (1979.) i za Vatroslava Mimicu Banović Strahinja (1981.). U većini hrvatskih filmova pokazuje vrsno poznavanje snimateljske tehnike.

Place:

Novi Sad (Vojvodina)

Person legal status:

fizička osoba

Status:

Aktivno

Time of action:

1926-1994 g.

Functions:

Snimatelj

Title:

Ćurčin, Milan

Person type:

Osoba

History:

Milan Ćurčin (Pančevo, 14.11.1880. - Zagreb, 20.01.1960.), književnik, kritičar, pjesnik i publicist. Gimnaziju završio u Novom Sadu (1900.), germanistiku i slavistiku studirao na bečkom Sveučilištu gdje je 1905. obranio disertaciju. Nakon toga nastanio se u Beogradu gdje je tiskao svoje zbirke pjesama i književnopovijesne knjige. Kao docent na Filozofskom fakultetu predavao je njemačku književnost i proučavao južnoslavensko-njemačke književne odnose (1907. - 1914.).

Prvi svjetski rat proveo u srpskom izaslanstvu u Londonu. Nakon rata nastanio se u Zagrebu i pokrenuo časopis "Nova Evropa" (1920. - 1941.) u kojem su surađivali pisci različitih ideologija. Tijekom 1930-ih sve je očitije napuštao centralističko-unitarističke koncepcije pa je zajedno s grupom hrvatskih intelektualaca (A. Bazala, M. Dežman, I. Meštrović, I. Politeo, I. Trtaglia i dr.) predložio Nacrt ustava kojim je Jugoslaviju trebalo organizirati kao složenu državnu zajednicu. Drugi svjetski rat proveo u Splitu. Od 1947. ponovno je živio u Zagrebu i radio kao član redakcije "Pomorske enciklopedije" Leksikografskog zavoda.

Place:

Novi Sad (Vojvodina)

Person legal status:

fizička osoba

Language:

Srpski

Status:

Aktivno

Time of action:

1880-1960 g.

Functions:

Književnik.

Title:

Vranešević, Mladen

Person type:

Osoba

History:

Mladen Vranešević (21.10.1947. - 15.07.2006.), srpski skladatelj. Glazbenik u rock-grupi Laboratorija zvuka. S bratom pisao glazbu za igrane i dokumentarne filmove.

Place:

Novi Sad (Vojvodina)

Person legal status:

fizička osoba

Language:

Srpski

Status:

Aktivno

Time of action:

1947-2006 g.

Functions:

Skladatelj

Title:

Šerbedžija, Rade

Person type:

Osoba

History:

Rade Šerbedžija (27.07.1946.), hrvatski glumac, kazališni redatelj, književnik i pjevač. Studij glume završio na Akademiji dramske umjetnosti u Zagrebu (1970.). Uz nekoliko kraćih stalnih angažmana u kazalištima (Gradsko dramsko kazalište "Gavella" 1970–71., 1983–86.; HNK u Zagrebu, 1976–77., 1981–83.), većinu karijere samostalni umjetnik. Predavao je, kao umjetnički docent, na Akademiji dramske umjetnosti u Zagrebu (1979–81.) i na Akademiji umjetnosti u Novom Sadu (1987–91.) te, kao redoviti profesor, na Studiju medija i glume pri Akademiji primijenjenih umjetnosti u Rijeci (2011–19.). Glumac iznimna glumačkoga temperamenta, tehnike i dikcije, podjednako je uspješno tumačio uloge iz klasičnoga i modernoga repertoara u nizu hrvatskih kazališta: u "Gavelli", Teatru &TD, HNK-u u Zagrebu te na Dubrovačkim ljetnim igrama. Bavio se i režijom: Cezar (GDK "Gavella"), Balade Petrice Kerempuha (sa studentima Akademije dramske umjetnosti), Koja gora Ivo, Kažu da je sova nekad bila pekarova kći i Spašeni (Kazališna družina AKTER). Godine 2001. s B. Vujčićem osnovao je Kazalište Ulysses na Brijunima. Na filmu debitirao 1967., prvu glavnu ulogu tumačio 1968. (Gravitacija ili fantastična mladost činovnika Borisa Horvata Branka Ivande). Najčešće glumi u žanru psihološke drame: Putovanje na mjesto nesreće (1971.) Zvonimira Berkovića, Bravo maestro (1978.) Rajka Grlića, Novinar (1979.) Fadila Hadžića, Kiklop (1982., i TV serija) Antuna Vrdoljaka. Glumio je i u drugim tipovima likova: Predstava Hamleta u Mrduši Donjoj (1973.) Krste Papića, Hajka (1977.) Živojina Pavlovića, Banović Strahinja (1981.) Vatroslava Mimice, San o ruži (1986.) i Osuđeni (1987.) Zorana Tadića. Osobitu popularnost stekao je u televizijskim serijama (U registraturi Joakima Marušića, Prosjaci i sinovi A. Vrdoljaka, Putovanje u Vučjak Eduarda Galića). Nakon međunarodnog uspjeha makedonskog filma Prije kiše (1994.) Milča Mančevskoga najčešće glumi u američkim produkcijama, uglavnom epizodne uloge negativaca, ali i karakterne uloge općenito, dok u hrvatskim filmovima nastupa rjeđe (Pravo čudo, Lukas Nola, 2007.).

Place:

Zagreb (ZAGREB)

Person legal status:

fizička osoba

Language:

Hrvatski

Writings:

Latinica

Status:

Aktivno

Time of action:

1946 g.

Functions:

Glumac, redatelj

Title:

Banjac, Mira

Person type:

Osoba

History:

Mira Banjac (04.11.1929.), srpska glumica. Pripada prvoj generaciji glumaca koja je završila Pozorišnu školu u Novom Sadu. Nastupala je u kazalištima u Sremskoj Mitrovici, Banjoj Luci i Novom Sadu, a od 1970. član je Ateljea 212 u Beogradu. Osim u kazalištu, gdje je dobila niz priznanja, glumila je i u nizu televizijskih drama i serija te na filmu. Autorica je scenarija kratkometražnog filma Laku noć Šnjuka (Ž. Žilnik, 1967.). Dobitnica je dviju Sterijinih nagrada i Oktobarske nagrade Novog Sada.

Place:

Beograd

Language:

Srpski

Status:

Aktivno

Time of action:

1929 g.

Functions:

Glumica

Title:

Petri, Ivona

Person type:

Osoba

History:

Ivona Petri (16.05.1897. - 21.03.1974.), hrvatska glumica. Debitirala u zagrebačkome HNK-u 1929. kao Vojnovićeva Anđelija (Smrt majke Jugovića) te bila primljena u ansambl Drame. U angažmanu Pozorišta Zetske banovine (Cetinje, Dubrovnik, 1930–33.), zatim u Novom Sadu (1933–35. i 1937–40.), Sarajevu (1935–36.) i Splitu (1940–41.) te u međuvremenu u Banjoj Luci i Kragujevcu, a od 1942. bila je ponovno članica zagrebačkoga HNK-a. Ansamblu Dramskoga kazališta "Gavella" pristupila je 1954. godine. Glumica realističke škole, lijepa govora i uzorne dikcije, istaknula se kao Gertruda (W. Shakespeare, Hamlet), Boja (B. Nušić, Knez od Semberije), Gđa Warren (G. B. Shaw, Zanat gđe Warren), Jele (I. Vojnović, Ekvinocij), Barunica Castelli (M. Krleža, Gospoda Glembajevi) i Valerija (G. Senečić, Logaritmi i ljubav).

Place:

Zagreb (ZAGREB)

Person legal status:

fizička osoba

Language:

Hrvatski

Writings:

Latinica

Status:

Aktivno

Time of action:

1897-1974 g.

Functions:

Glumica

Title:

Ladik, Katalin

Person type:

Osoba

History:

Katalin Ladik (25.10.1942.), mađarska pjesnikinja, umjetnica i glumica. Rođena je u Mađarskoj, a posljednjih 20 godina živjela je i radila naizmjenično u Novom Sadu, Budimpešti i na otoku Hvaru.

Place:

Novi Sad (Vojvodina)

Person legal status:

fizička osoba

Language:

Mađarski

Writings:

Latinica

Status:

Aktivno

Time of action:

1942 g.

Functions:

Umjetnica, glumica

Title:

Bombardelli, Silvije

Person type:

Osoba

History:

Silvije Bombardelli (Split, 03.02.1916. - Split, 01.10.2002.), skladatelj i dirigent. U Splitu polazio gimnaziju te učio violinu u Gradskoj muzičkoj školi. Nakon mature upisao Pravni fakultet u Beogradu i nastavio glazbeni studij na Muzičkoj školi "Stanković" te privatno kod J. Štolcera Slavenskog. Poslije rata (1950.) polazio tečaj dirigiranja u Salzburgu. Godine 1937. violinist u orkestru Radio-Beograda, i nastavnik muzičke škole "Stanković" (1938./1939.), a od 1939. do 1941. dirigent Opere Srpskog narodnog pozorišta u Novom Sadu.

Godine 1942. priključio se NOB-u. Poslije rata radio kao direktor i dirigent Splitske opere (1945.-1948.), kao dirigent Državnog simfonijskog orkestra i predavač na Muzičkoj akademiji u Zagrebu (1949.-1953.), a zatim ponovno u Splitu kao intendant HNK (1953.-1958.), dirigent (1953.-1967.) i direktor Opere (1966.-1967.). Predsjednik i dirigent Splitske filharmonije bio je od 1953. do 1962. Potaknuo osnivanje festivala Splitsko ljetno (1954.) i bio jedan od njegovih glavnih organizatora. Kao dirigent nastupao u brojnim domaćim i stranim gradovima (Italija, Austrija, Njemačka, Mađarska, Norveška).

Dodijeljeno mu je više odlikovanja i nagrada: Republička nagrada SR Hrvatske, Nagrada grada Splita (1966., za životno djelo).

Djela: opere "Adam i Eva" (1966.) i "Bakonja" (1986.); baleti "Grob u žitu" (1945.), "Stranac" (1955.), "Poklade" (1962.); poeme "Javna ptica" (1939., 1975.), "Plameni vjetar" (1940., 1975.); kantate "Sam u logoru" (1959.); za orkestar "Simfonija" (1951.) i dr.

Place:

Zagreb (ZAGREB)

Person legal status:

fizička osoba

Language:

Hrvatski

Writings:

Latinica

Status:

Aktivno

Time of action:

1916-2002 g.

Functions:

Skladatelj i dirigent.